

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXI. De tertia partitione Pœnite[n]tiæ, in priuatam, publicam, & solennem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

CAPVT XXI.

De tertia partitione Pœnitentiæ, in priuatam, publicam, & solennem.

SEQVITVR VLTIMA partitio Pœnitentiæ, quam esse diximus, in priuatam, & publicam; & rursum publicæ, in solennem, & non solennem: quæ partitio breuiter explicanda erit, quia nonnulli Adversariorum vix aliam, quàm publicam Pœnitentiam agnoscere videntur.

Igitur publica, & priuata Pœnitentia in eo potissimum distinguuntur, quòd publica ea dicitur, in qua peccatū commissum publicatur, & pro eo publicè coram Ecclesia peragitur Satisfactio: priuata verò illa, in qua peccatum soli detegitur Sacerdoti, & Satisfactio occultè, ac priuatim iniungitur peragenda. Ex quo sequitur, vt publica peccata ad Pœnitentiam publicam, occulta ad priuatam pertineant: neque enim licet peccatum occultum publicare, aut etiam pro occulto Pœnitentiam ita publicam imponere, vt ex ea peccatum ipsum detegatur. Id patet ex epist. 80. S. LEONIS Episcopos Campaniæ, in qua reprehendit abusum quorundam, qui peccata occulta priuatim in Confessione audita coram Ecclesia publicabant. Qui etiam S. Leo epist. 92. Rusticum Narbonensem Episcopum, c. 8. Monachum, qui relicta Professione, ad militiam vel coniugium transiit, quia id occultum esse non potest, publicæ Pœnitentiæ satisfactione dicit esse purgandum: vbi cum publicam Pœnitentiam nominat, significat aliam quandam esse pœnitentiam priuatam.

Inter publicam autem Pœnitentiam solennem, & publicam non solennem, multæ differentiæ sunt; quamuis hoc nomen SOLENNE, apud veteres fortè non inueniatur, sed solum apud Gratianum, de Pœnitentia, dist. 3. can. Nihil prodest. & apud Magistrum lib. 4. Sent. d. 14. & inde apud interpretes, tum Gratiani, tum Magistri.

PRIMUM Pœnitentia solennis, quam Augustinus humillimam vocat, in epistol. 54. & Ambrosius, alique Patres communiter publicam appellare solent; non nisi pro grauissimum

uissimis criminibus, quæ totam ciuitatem conturbassent magnum uero scandalum attulissent, imponi consueuerat. Concilium III, CARTHAGINENSE can. 32. de solenni Pœnitentia loquens: *Cuiuscunq;*, inquit, *pœnitentis publicum & uulgatissimum crimen est, quod & uersam Ecclesiam commouerit, ante absida manus ei imponatur.* Concilium etiam TOLETANVM I. can. 2. postquam docuit, pœnitentes non posse ad Clericatum ascendere, subiungit: *Eum uero pœnitentem dicimus, qui post Baptismum, aut pro homicidio, aut pro diuersis criminibus grauissimisque peccatis publicam Pœnitentiam gerens, sub Concilio, diuino fuerit reconciliatus altari.* Origenes quoq; hom. 15. in Leuit. & Ambrosius lib. 2. de Pœnitentia, cap. 10. & ceteri scriptores consentiunt, non nisi pro criminibus grauioribus iniungi potuisse pœnitentiam illam, quæ repeti non poterat. Publica autem non solennis Pœnitentia, pro publicis quibuscunq; peccatis, licet non ita graua essent, neq; scandalum adferrent, imponi consueuerat.

SECUNDO, Pœnitentia solennis semel tantum concedebatur, ut patet ex Origene homil. 15. in Leuit. Ambrosio lib. 2. de Pœnitentia, cap. 10. & Augustino epist. 54 cuius rei ratio præcipua duplex est. VNA, quam reddit Augustinus, ne medicina uilis, minus utilis esset ægrotis, quæ tantò magis salubris est, quantò minùs contemptibilis fuerit. ALTE RA, quam insinuat Ambrosius, & clariùs explicat S. Thomas in 4. dist. 14. quæst. 1. art. 5. quia Pœnitentia solennis, est solennis quædam professio; non redeundi iterum ad publica illa scandala, sicut Baptismus est solennis professio non redeundi ad infidelitatem: & idèd sicut vnum Baptisma, ita & vna est Pœnitentia solennis: Atque hoc idem fortasse sibi uoluit Tertullianus, cum in lib. de Pœnitentia, secundam, non tertiam, aut quartam tabulam post naufragium, pœnitentiam appellauit Pœnitentia publica non solennis, sæpius agi poterat, ut ex iisdem auctoribus satis aperrè colligitur.

Quid uero ageretur cum iis, qui post solennem pœnitentiam in eadem, vel grauiora crimina labebantur, explicat SIRICIVS Papa in epist. 1. cap. 5. his uerbis: *Quia, inquit, iam suffragium non habent pœnitendi, id duximus decernendum, ut sola intra Ecclesiam fidelibus oratione iungantur; sacra mysteriorum celebritati, quam uis non mereantur, intersint;*

*Dominica autem mensa conuiuio segregerentur, & hac saltem
districtione correpti, & ipsi in se sua errata castigant, & alii
exemplum tribuant, quatenus ab obscenis cupiditatibus
trahantur. Quos tamen (quoniam carnali fragilitate ceciderunt)
viatico munere, cum ad Dominum cœperint proficere
per Communionis gratiam solumus subleuari.*

TERTIO, Pœnitentia solennis Sacerdotibus imponi non poterat; & contra, qui Pœnitentiam solennem egissent, Ordines promoueri nequibant. Exstat de hac re testimonium vel decretum SIRICII Papæ in epist. ad Himerium Tarracônæ Episcopum, cap. 14. in hæc verba: *Illud quoque par nos prouidere, & sicut Pœnitentiam agere cuiquam non conceditur Clericorum: ita post pœnitentiam ac reconciliatorem, nulli & nunquam laicorum liceat honorem Clericatus adicipisci.* Idem habemus in Concilio Carthag. IV. can. 68. & Concilio V. can. 11 & Toletan. I. can. 2. & apud Innocentium I. epist. 6. ad Agapitum, & S. Leonem epist. 92. ad Rusticum Narbonæ Episcopum, cap. 2. Pœnitentiam autem Sacerdotes facere potuisse, quæ licet non ageretur coram populo, tamen quodam modo publica esset, & non solennis; in dubium uocari non potest. Nam & excommunicari poterant, & Monasteria ad agendam pœnitentiam amandari, quam confessionem priuatam S. Leo loco notato appellat, quia in priuato loco agebatur, licet alioqui notum & publicum esset, cum Sacerdotem pro suis criminibus in Monasterio inclusum. Et Clemens III. cap. Quæsitum de pœnit. & rescribit, Sacerdoti non debere publicam imponi Pœnitentiam, nisi crimen eius publicum fuerit: ex quo intelligimus posse publicam imponi etiam Sacerdoti pro peccato publico pœnitentiam, modo sine solennitate id fiat.

NE cessat improbabile quod quidam volunt, Sacerdoti depositum potuisse Pœnitentiam solennem iniungi; quod Sacerdos depositus, censeatur ad laicorum ordinem rediisse. Næ S. Cyprianus lib. 3. epist. 8. ad Fidum, reprehendit Episcopum Teraphium, qui Victori quondam Presbytero ante expletam Pœnitentiæ tempus, sine petitu & conscientia plebis, non infirmitate aut necessitate urgente, pacem dederat.

QUARTO, Pœnitentia solennis non poterat imponi coniugatis sine mutuo consensu, ut patet ex Concilio II. Ar

tenſi, can. 22. cuius rei ratio eſt, quia pœnitentibus interdicebatur officium coniugale, & ſi innupti erant, etiam nuptiæ, vt ex eodem Concilio Arelatenſi, can. 21. & ex Concilio Tolerano VI. can. 8. & ex epiſt. 92. Leonis, cap. 12. poteſt intelligi. Propter eandem cauſſam iuuenibus non facile ſolennis Pœnitentia concedebatur, vt ex cap. 15. Concilij Agathenſis, & ex cap. 19. Concilij III. Aurelianenſis intelligimus. Id autem locum non habebat in Pœnitentia non ſolenni.

QVINTO, Pœnitentia ſolennis à ſolo Epifcopo indicabatur, & ab eodem reddebatur pax pœnitentibus; neque id Presbyteris licebat, niſi in abſentia Epifcopi, vrgente neceſſitate. Id patet ex Concilio II. Carthaginenſi, can. 4. & Carthaginenſi III. canon. 31. & 32. & ex aliis canonibus, qui paſſim in Conciliis leguntur: immò ne Chorepiſcopis quidem hanc facultatem conceſſam fuiſſe, teſtatur S. Leo in epiſt. 86. At Pœnitentiam non ſolennem, Presbyteri quoque iniungere poterant, & pœnitentes reconciliare.

SEXTO denique variæ ac multiplices ritus erant, qui ad ſolennem Pœnitentiam adhibebantur, nec Pœnitentiæ priuatæ, aut etiam publicæ non ſolenni, communes erant: de quibus ritibus in ſequenti capite breuiter diſſeremus.

CAPVT XXII.

De ritibus pœnitentiæ ſolennis.

DESCRIPTRVS ſolita breuitate, ſolennis Pœnitentiæ ritus, dicam de nomine Pœnitentium, de habitu, de loco, de tempore, de pœnis.

NOMEN Pœnitentium ordinis erat, vt nomen Clericorum, vel Catechumenorum. Chriſtiani enim PRIMVM in duos quaſi ordines ſecabantur; in Fideles, & Catechumenos: *Catechumenis*, inquit AVGVSTINVS tract. 96. in Ioannem: *Sacramenta Fidelium non produntur.* DEINDE Catechumenorum duæ erant claſſes: alij enim audientes, alij competentes, ſiue electi dicebantur. Fidelium verò tres claſſes erant. PRIMA Clericorum, quo nomine omnes ordines Eccleſiaſtici intelligebantur. SECUNDA Fidelium, id eſt, laicorum, qui commune nomen retinuerunt, cùm aliud